

KEDİLERDE HEPATOBİLİYER SİSTEM HASTALIKLARI

BÖLÜM 8

DOI: 10.37609/akya.3747.c315

Hakan KEÇECİ¹

1. GİRİŞ

Kedilerde hepatobiliyer sistem hastalıkları, karaciğer, safra yolları ve safra kesesi gibi yapıları etkileyen, yaygın ve çeşitli klinik bulgularla seyreden patolojilerdir. Bu hastalıklar, tek başına ya da sistemik bir durumun parçası olarak ortaya çıkabilir. Tanı ve tedavide multidisipliner yaklaşım gerektirir.

2. FELİN HEPATİK LİPİDOZ (FHL-YAĞLI KARACİĞER HASTALIĞI)

2.1. Tanım ve Etiyoloji

Hepatik lipidozis, kedilerde genellikle aşırı kilo kaybı ve yetersiz beslenme sonucu gelişen ciddi bir karaciğer hastalığıdır. Yağlı karaciğer hastalığı olarak da bilinen bu durum, kedilerde en yaygın rastlanan hepatobiliyer hastalıklardan biridir. Hastalık, kedinin çeşitli nedenlerle beslenmeyi bırakması ve özellikle uzun süreli anoreksi sonrası ortaya çıkar. Obezite, diabetes mellitus ve hipertroidizm gibi faktörler, kedileri hepatik lipidozise yatkın hale getirebilir.

Hepatik lipidozis, özellikle iştahsızlık nedeniyle ortaya çıkan bir hastalıktır ve genellikle obez kedilerde daha sık gözlenir. Karaciğer hücrelerin-

de aşırı yağ birikmesi, organın işlevlerini bozarak ciddi hepatik hasara neden olabilir. Bu süreç, karaciğerin detoksifikasyon kapasitesinin azalmasına, safra akışının engellenmesine ve hepatik disfonksiyon gelişmesine yol açabilir.

2.2. Klinik Bulgular

Hastalığın klinik belirtileri oldukça çeşitlidir. İştah kaybı, kilo kaybı, uyuşukluk ve sarılık en belirgin semptomlardır. İleri vakalarda kusma, ishal ve dehidrasyon da görülebilir. Bazı kedilerde, hepatik ensefalopati nedeniyle denge bozuklukları ve nöbetler gelişebilir. Üre döngüsünde görevli arjininin eksikliği, hepatik ensefalopati riskini artırır, çünkü hasarlı karaciğer toksinleri yeterince filtreleyemez ve bunlar vücutta birikmeye başlar.

Beslenme yetersizlikleri de hastalığın ilerlemesinde önemli bir rol oynar. Taurin, metiyonin ve karnitin eksiklikleri, yağ metabolizmasını ve mobilizasyonunu etkileyerek hastalığın gelişimine katkıda bulunur.

2.3. Tanı

Hepatik lipidozis tanısı genellikle karaciğer biyopsisi ile histopatolojik inceleme yapılarak doğrulanır. Biyokimyasal testlerde bilirubin, ALT,

¹ Doç. Dr., Bingöl Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi, İç Hastalıkları AD., hkececi@bingol.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8236-100X.

ğer hücrelerini safra tuzlarının deterjan etkisinden koruyarak inflamasyonu azaltır. Bu özellikleri nedeniyle UDCA, kolanjit ve kolanjiyohepatitis yönetiminde hayati bir ilaç olarak kabul edilir.

11. SONUÇ

Kedilerde hepatobilier hastalıklar, klinik çeşitliliği ve sistemik etkileri nedeniyle veteriner hekimlikte önemli bir yer tutar. Felin hepatik lipidozdan fibrozis ve siroza, kolanjitlerden hepatik neoplazilere kadar geniş bir spektrumda görülen bu hastalıklar, çoğu zaman erken teşhis ve çok yönlü tedavi gerektirir. Tanı sürecinde biyokimyasal testler, görüntüleme yöntemleri ve karaciğer biyopsisi temel araçlardır. Tedavide ise beslenme desteği, hepatoprotektif ajanlar, immünosupresif tedaviler, antibiyotikler ve gerektiğinde cerrahi yaklaşımlar kullanılmaktadır. Destekleyici tedavi ve hasta takibi, iyileşmeyi hızlandırırken, yeni tedavi seçenekleri ve genetik araştırmalar da gelecekte bu hastalıkların yönetimini daha etkili hale getirecektir.

KAYNAKLAR

1. Nelson RW, Couto CG. Küçük Hayvan İç Hastalıkları (Small Animal Internal Medicine) 2022, 6th Edition. Çeviri: Prof. Dr. Deniz Seyrek-İntaş (Editör), Günhan Arel Saydam. Medipress Yayınevi. ISBN: 978-605-9720-54-0.
2. Tobias KM. Portosystemic shunts. Current veterinary therapy XIV. (2009). 14th edition. St Louis (MO): Saunders Elsevier, 581-6.
3. Keçeci H. Klinik Biyokimyasal Paneller ve Kullanım Alanları, Sağlık Alanında Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler (Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Hakan KEÇECİ-Dr. Merve ÖZTÜRK), İKSAD Yayınevi, Cilt-1, 3-53, 2022.
4. Balkman C. Hepatobiliary neoplasia in dogs and cats. Vet Clin North Am Small Anim Pract. 2009, 39(3):617-25. doi: 10.1016/j.cvsm.2009.01.001. PMID: 19524795.
5. Webb CB, Twedt DC, Fettman MJ, Mason G. S-adenosylmethionine (S-AMe) in a feline acetaminophen model of oxidative injury. J Feline Med Surg. 2003, 5(53):69-75. doi: 10.1016/S1098-612X(02)00017-7.
6. Stokes EJ. Hepatobiliary diseases in dogs and cats (Proceedings). October 2011. World Small Animal Veterinary Association (WSAVA, www.wsava.org). Erişim Tarihi: 15.10.2024
7. Kozat S, Sepehrizadeh E. Methods of Diagnosing in Liver Diseases for Dog and Cats. Turkish Journal of Scientific Reviews. December 2017;10(2):36-46.
8. Center SA. Canine cholangio hepatitis Lactulose Reviewed/Revised Aug 2023 MSD Vet Manual. Erişim Tarihi: 15.10.2024. Canine Cholangiohepatitis - Digestive System - MSD Veterinary Manual
9. Konstantinidis AO, Patsikas MN, Papazoglou LG, et al. Congenital Portosystemic Shunts in Dogs and Cats: Classification, Pathophysiology, Clinical Presentation and Diagnosis. Vet Sci. 2023, 17;10(53):160. doi: 10.3390/vetsci10020160.
10. Tobias, KM. Chronic hepatitis in dogs. Journal of Veterinary Internal Medicine, 2015, 29(3), 968-975. https://doi.org/10.1111/jvim.13662
11. Beck WR, Hargis AM, Cousins KD. Hepatic lipidosis in cats. Veterinary Clinics of North America Small Animal Practice 2014. 44(2), 429-439. https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2013.12.001.
12. Center SA. Feline Hepatic Lipidosis. Reviewed/Revised Aug 2023 MSD Vet Manual. Erişim Tarihi: 15.10.2024. Feline Hepatic Lipidosis - Digestive System - MSD Veterinary Manual
13. Elder RW, Chronic hepatitis in dogs and cats. Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice, 2016,46(4), 705-721. https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2016.03.007
14. Low D, Williams J. Surgical Management Of Feline Biliary Tract Disease: Decision-making and techniques. J Feline Med Surg. 2023 Nov;25(11):1098612X231206846. doi: 10.1177/1098612X231206846
15. Harvey A. Treating Feline Inflammatory Liver Disease. World Small Animal Veterinary Association World Congress Proceedings, 2015 Attend the next WSAVA Congress.
16. Lidbury JA, Cook AK, Steiner JM. Hepatic encephalopathy in dogs and cats. J Vet Emerg Crit Care (San Antonio). 2016 Jul;26(4):471-87. doi: 10.1111/vec.12473.
17. Cullen JM. Summary of the World Small Animal Veterinary Association standardization committee guide to classification of liver disease in dogs and cats. Vet Clin North Am Small Anim Pract. 2009 May;39(3):395-418. doi: 10.1016/j.cvsm.2009.02.003.